

Inhoud

Inleiding	3
Algemeen.....	4
Veiligheid	6
Gezondheid	11
Sociale veiligheid	13
Brandveiligheid.....	17
Bronvermelding.....	18
Bijlage 1 Controlepunten.....	19
Bijlage 2: Protocol Veiligheid.....	20
Bijlage 3: Protocol gezondheid.....	23
Bijlage 4: Protocol 'veilig slapen'	27
Bijlage 5: Richtlijnen veiligheid & gezondheid voor de ouders van de dagopvang.....	34

Inleiding

In januari 2018 is de wet IKK in werking getreden. Deze wet geeft aan dat iedere locatie een eigen beleidsplan rondom veiligheid en gezondheid moet hebben waar het 4-ogen principe een onderdeel van is. Daarnaast zal het nodig blijven om periodiek een QuickScan (voormalige RI&E) uit te voeren. Dit beleidsplan veiligheid en gezondheid is van de locatie De Prinsenark van Shezaf kinderopvang in Alphen aan den Rijn. In dit beleidsplan wordt allereerst uiteen gezet hoe de implantatie, evaluatie en het actueel houden van het beleid bij Shezaf is geregeld. Er is daarbij aandacht voor de rol van de pedagogisch professionals bij dit proces.

Vervolgens worden de grote en kleine risico's van deze locatie omschreven en met welke maatregelen deze risico's worden verkleind.

Als laatste wordt in het hoofdstuk sociale veiligheid uitgewerkt hoe het 4-ogen principe voor deze locatie is vormgegeven, inclusief de achterwachtingregeling en de handelwijze bij grensoverschrijdend gedrag.

Het beleid veiligheid en gezondheid wordt jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd. De meest recente versie van dit beleid staat op de website ter inzage voor pedagogisch professionals, ouders en andere betrokkenen. De professionals worden betrokken bij de evaluatie en geïnformeerd over de aanpassingen.

Algemeen

Proces van implementatie en evaluatie

Het actueel houden van de veiligheids- en gezondheidsbeleid is een continu proces. Hierbij is de beleidsmedewerker betrokken en verantwoordelijk voor het uitzetten van de lijnen en controleren van de knelpunten. De pedagogisch professional is verantwoordelijk voor de dagelijkse zorg voor de kinderen en weet vaak goed waar in de groepsruimten de risico's liggen op het gebied van veiligheid en gezondheid. Daarom zijn zij een belangrijke factor om veilige en gezonde kinderopvang te bieden.

De beleidsmedewerker heeft dit beleid geschreven op basis van de risico inventarisaties van 2017 en in maart 2018 aangepast naar aanleiding van de input van de pedagogisch professionals vanuit de vergadering van 19 februari 2018. In deze vergadering was ruimte ingepland voor het meedenken over het veiligheid- en gezondheidsbeleid. Door middel van een formulier konden professionals aangeven waar volgens hen de knelpunten liggen in het bieden van een veilige en gezonde omgeving. Dit beleidsplan is na voltooiing doorgestuurd naar de pedagogisch professionals om hen te informeren en mogelijkheid te geven voor feedback. Jaarlijks wordt dit beleid herzien.

Shezaf is een kleine kinderopvangorganisatie waar de communicatielijnen kort zijn. De pedagogisch professionals kunnen direct contact opnemen met de beleidsmedewerker als er zaken zijn die naar hun idee voor een onveilige of onhygiënische situatie kunnen zorgen. De beleidsmedewerker is ook degene die facilitaire zaken coördineert, zij kan dus makkelijk actie ondernemen om een eventueel onveilige of onhygiënische situatie te verbeteren.

De pedagogisch professionals van Shezaf zijn altijd zeer betrokken bij de veiligheid en gezondheid van de leefruimten. De pedagogisch professionals geven aan de beleidsmedewerker aan als er knelpunten zijn of zaken die om een reparatie of oplossing vragen. Deze vraag wordt per mail gestuurd. Vaak is er om de situatie op te lossen een klus of aanschaf wenselijk.

Alle klussen die aan de planning worden gemeld worden verzameld op een kluslijst. Een klusbedrijf komt ongeveer eens per twee maanden de klussen uitvoeren. Tenzij er in verband met de veiligheid dringende zaken zijn, dan komen zij op zo kort mogelijke termijn.

Alle bestellingen die aan de planning worden gemeld worden verzameld in de bestellingenlijst. Er wordt wekelijks vanuit het kantoor bestellingen gedaan. Als het product in verband met de veiligheid of hygiëne dringend nodig is, dan wordt er eerder een bestelling geplaatst of krijgt de professional toestemming het benodigde product aan te schaffen

Voorbeeld 1: De pedagogisch professional signaleert dat het aankleedkussen door slijtage scheuren vertoont. Hierdoor is een onhygiënische situatie ontstaan. De pedagogisch professional mailt dit naar de planning. De planning besteld een nieuw aankleedkussen om het oude aankleedkussen te vervangen. Zij vragen op de andere groepen na wat daar de staat van het aankleedkussen is, dan kunnen er indien nodig meteen meerdere aankleedkussens worden vervangen. Tot de tijd dat het aankleedkussen is vervangen is de pedagogisch professional er extra alert op om het aankleedkussen regelmatig en goed schoon te maken.

Voorbeeld 2: De kinderbeveiliging van de commodetrap is kapot. De pedagogisch professional meldt dit bij de planning, zij zetten dit op de klussenlijst. Op korte termijn komt het klusbedrijf alle klussen doen, waaronder ook het vervangen van de kinderbeveiliging van de betreffende commodetrap. Deze kinderbeveiligingen heeft het klusbedrijf altijd op voorraad om ze op zo kort mogelijke termijn te kunnen vervangen. Tot het moment dat de kinderbeveiliging is vervangen zijn de pedagogisch professionals er extra alert op dat er geen kind zonder toezicht via de commodetrap op de commode klimt.

Door deze samenwerking tussen de pedagogisch professionals en de beleidsmedewerker zorgen we voor een veilige en gezonde omgeving voor de kinderen.

Om proces van implementatie, evaluatie en actueel houden van het veiligheids- en gezondheidsbeleid handen en voeten te geven worden verder de volgende acties ondernomen:

- Samen met de pedagogisch professionals zijn punten vastgelegd die op de locatie ieder kwartaal worden gecontroleerd. Deze punten staan beschreven in bijlage 1. De controlepunten worden periodiek per mail naar de groepen gestuurd. De professional controleert de mogelijke knelpunten en geeft per mail aan of er oplossingen gezocht moeten worden voor bepaald punten.
- Wanneer er een (bijna) ongeval plaatsvindt, vult de pedagogisch professional een ongevallenformulier in. Deze formulieren worden verzameld en gearhiveerd door de beleidsmedewerker. Indien nodig wordt er direct actie ondernomen. Tijdens de groepsoverleggen worden de formulieren besproken. Wanneer er drie keer op dezelfde plek een ongeluk plaats vindt, wordt er in overleg met de orthopedagoog bekeken hoe die situatie aangepast kan worden of dat het hoort bij risicovolspel.
- Jaarlijks maakt de beleidsmedewerker een QuickScan via de Risicomonitor. De resultaten van de scan worden gedeeld met de pedagogisch professionals. Indien nodig wordt dit veiligheids- en gezondheidsbeleid aangepast.
- Het beleid veiligheid en gezondheid wordt jaarlijks besproken in de medewerkersvergadering. Deze vergadering is, naast informatief, vooral ook interactief van opzet. Zo worden de pedagogisch professionals uitgedaagd om mee te denken met het beleid rondom veiligheid en gezondheid. Indien van toepassing wordt aan de hand van deze interactieve vergadering het beleid veiligheid en gezondheid aangepast naar de input van de pedagogisch professionals.

Verantwoordelijkheden

Onderstaand is uitgewerkt wie welke taken en verantwoordelijkheden heeft als het gaat om het bieden van een gezonde en veilige kinderopvang.

Beleidsmedewerker

De beleidsmedewerker deed voorheen de RI&E en zette deze uit voor alle locaties. Dit is vanaf 2018 vervangen voor het beleid Veiligheid en Gezondheid en de QuickScan. De beleidsmedewerker ziet er samen met de manager op toe dat professionals zich aan de gemaakte afspraken houden en is aanspreekpunt voor de professionals als zij vragen en ideeën hebben over de veiligheid en gezondheid op de locatie. Periodiek zal de beleidsmedewerker per mail de pedagogisch professionals van de groep vragen om een aantal punten te controleren. De controle punten worden in de volgende hoofdstukken genoemd als 'actie' en zijn beschreven in bijlage 1.

Pedagogisch professional

De pedagogisch professional heeft de verantwoording voor de dagelijkse zorg voor de kinderen. Zij biedt hierin een zo veilig en gezond mogelijke omgeving en geeft de kinderen de ruimte om op ontdekking te gaan en te leren. De pedagogisch professional heeft op het gebied van het veiligheids- en gezondheidsbeleid een signaleringsfunctie. Knelpunten geeft zij door aan de beleidsmedewerker.

Uiteindelijke verantwoording

De uiteindelijke verantwoording voor het bieden van een veilige en gezonde kinderopvang ligt bij de directeur, zij heeft de dagelijkse leiding over de kinderopvangorganisatie. Met die verantwoording zal zij het werk van de beleidsmedewerker controleren en indien nodig hierin bijsturen.

Veiligheid

In dit hoofdstuk worden een aantal grote en kleine risico's die aanwezig zijn op de Prinsenark op het gebied van veiligheid benoemd met een beschrijving van de maatregelen die zijn genomen om deze risico's te verkleinen. Deze zijn gebaseerd op de 'risico inventarisatie veiligheid Prinsenark' van 2017. In bijlage 2 staan in het 'Protocol veiligheid Prinsenark' alle afspraken en maatregelen op het gebied van veiligheid beschreven.

Grote risico's

Grote risico's zijn situaties die een ernstig gevolg kunnen hebben voor het kind. Om deze reden is het noodzakelijk dat Shezaf er maatregelen op treft en de professionals hierop alert zijn om de kans op deze risico's zo klein mogelijk te maken.

Vallen van grote hoogte

- **Box:** Als er een kind in de box wordt gelegd, let de professional er op dat deze goed wordt afgesloten. De professional zorgt er tevens voor dat er geen grote dingen in de box staan die een kind als opstapje kan gebruiken of voorwerpen waar een kind zich aan kan bezeren. Kinderen die al goed kunnen staan/klimmen of ouder zijn dan 1 jaar worden niet meer in een hoge box zonder dakje gezet. De boxen op de Prinsenark zijn stabiel en staan zo in de ruimte opgesteld dat er genoeg zicht op is.
- **Slaapkamer:** Op de Prinsenark wordt er uitsluitend gebruik gemaakt van stapelbedden die afgesloten kunnen worden en zijn voorzien van een dakje zodat de kinderen er niet uit kunnen klimmen.
- **Verschonen:** De aankleedtafels van de Prinsenark zijn stabiel. Deze staan op een vaste plek en kunnen niet worden ingeklapt. Als een kind op de aankleedtafel/commode ligt, blijft de pedagogisch professional er altijd bij. Daarom dient de professional ervoor te zorgen dat de benodigdheden binnen handbereik liggen. Als de aankleedtafel in hoogte wordt versteld controleert de professional of er geen kind onder bekneld kan raken.
- Een kind wordt op de **trap van de aankleedtafel** begeleid met het naar boven of beneden klimmen. We leren een kind om achterstevoren naar beneden te gaan. Een kind mag niet zelfstandig op het trappetje klimmen, daarom wordt de trap ingeklapt indien deze niet in gebruik is. Om te voorkomen dat kinderen toch zelf de trap uitschuiven zit er een kinderbeveiliging op.
- **Aan tafel:** Als kinderen zelf in de kinderstoel klimmen gebeurt dit onder begeleiding. De kinderstoelen worden zo neergezet dat de kinderen zich niet met hun voeten af kunnen zetten aan de tafel. Voor kleine kinderen wordt een stoelverkleiner gebruikt. Kinderen die beweeglijk zijn worden vastgezet in een tuigje en/of naast een pedagogisch professional geplaatst. De professional zorgt er voor dat de benen van een kind aan weerszijde van de kruisband zitten. De kinderen zitten niet zonder toezicht in de kinderstoel.
- **Ramen:** De ramen van de Prinsenark die open kunnen zijn hoog geplaatst zodat de kinderen er niet bij kunnen.

Acties: De boxen, bedden en aankleedtafel worden ieder kwartaal gecontroleerd op stabiliteit. Er wordt ook gecontroleerd of de kinderbeveiliging van de aankleedtafeltrap nog functioneel is.

Handelen: Indien een kind van grote hoogte valt wordt er gekeken of hij of zij normaal regeert. Het kind wordt de dag extra goed in de gaten gehouden en de ouders worden er van op de hoogte gesteld. Indien er wordt getwijfeld over de toestand van het kind wordt de ouders geadviseerd met het kind langs de huisarts te gaan. Bij (mogelijk) ernstig letsel wordt 1-1-2- gebeld. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Vergiftiging

- **Schoonmaakmiddelen** worden altijd buiten het bereik van kinderen neergezet. Bij voorkeur op grote hoogte en achter een kastdeur. De schoonmaakmiddelen staan (hoog) opgeslagen in de keuken waar kinderen alleen onder directe begeleiding komen.
- De **schoonmaakkar** wordt opgeslagen in het washok, deze deur sluit automatisch door een dranger en is voorzien van een hoge deurklink. Na gebruik van de kar wordt het water direct weggegooid en de kar opgeruimd.
- Pedagogisch professionals roken niet onder werktijd. Wanneer zij **sigaretten** bij zich hebben worden deze, net als de andere persoonlijke spullen, in de locker bewaard.
- **Medicijnen, alcohol en lotions** liggen buiten het bereik van kinderen. Ze worden opgeborgen in een lade of in een mandje die hoog en buiten het bereik van de kinderen staan.

Handelen: Mocht een kind onverhoopt toch (mogelijk) in aanraking zijn gekomen met een giftig product dan wordt er direct 1-1-2 gebeld en overlegd met de centrale wat de vervolgstappen zijn. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Verbranding

- De **radiatoren** op de Prinsenark zijn afgeschermd met een plaatstalen kast. Ook de verwarmingsbuizen zijn voorzien van bescherming.
- **Hete dranken** van de pedagogisch professionals worden in de keuken klaargemaakt. De professionals zien er op toe dat zij hun beker buiten het bereik van de kinderen neerzetten. Er wordt geen hete thee gedronken als er een kind op schoot zit. De kinderen zelf drinken lauwe thee.
- Als kinderen helpen met het **bereiden van eten** waarbij gebruikt wordt gemaakt van een warmtebron dan wordt deze warmtebron buiten bereik van kinderen gehouden. De professional ziet er op toe dat de kinderen er niet in de buurt komen en de kinderen wordt gewezen op de gevaren.
- De **kranen** waar kinderen bij kunnen komen hebben alleen koud water.
- **Zonnebrand:** Alle kinderen worden in de zomermaanden een half uur voor het naar buiten gaan ingesmeerd met zonnebrand, factor 30. Dit wordt iedere keer dat de kinderen naar buiten gaan herhaald. De kinderen zijn niet langer dan twee uur achter elkaar buiten. Kinderen jonger dan één jaar worden uit direct zonlicht gehouden. Tussen 12:00 en 15:00 worden alle kinderen uit direct zonlicht gehouden. Bij felle zon worden er buiten voldoende schaduwplekken gecreëerd, bijvoorbeeld door middel van een schaduwdoek. Voor baby's en kinderen met weinig haar kunnen de ouders een zonnehoedje meenemen.
- **Brand:** De Prinsenark is voorzien van brandmeldinstallatie. In geval van brand wordt er een ontruiming in gang gezet door de professionals volgens het ontruimingsplan. Het ontruimingsplan is te vinden op de website. Belangrijke zaken rondom brandveiligheid staan beschreven op pagina 17.

Acties: De bescherming van de radiator en verwarmingsbuizen wordt ieder kwartaal gecontroleerd.

Handelen: Mocht een kind onverhoopt in aanraking komen met hete voorwerpen dan wordt er allereerst (langdurig) gekoeld. Bij twijfel over de ernst van de brandwond wordt er contact opgenomen met de ouders en met het advies met het kind langs de huisarts te gaan. Bij duidelijk ernstige brandwonden wordt er 1-1-2 gebeld. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Verstikking

- **Aan tafel:** Eten en drinken gebeurt rustig aan tafel. De pedagogisch professional houdt altijd zicht op kinderen die eten. De professionals letten extra op kinderen die neiging hebben tot schrokken. Kinderen zitten als ze eten en lopen nooit met eten rond. Aan (jonge) baby's wordt fijn gemalen voedsel aangeboden.
- **In de slaapkamer:** Het matras kan ventileren, is passend, stevig en vlak. De kinderen jonger dan twee jaar slapen in een slaapzak. Indien ouders willen dat hun kind onder een lakentje of dekentje slaapt, dienen zij hier schriftelijk toestemming voor te geven. Het bedje wordt dan met een laken en/of deken laag opgemaakt (nooit een dekbed). In het 'Protocol Veilig Slapen' is uitgebreid omschreven hoe we een veilige en gezonde omgeving in de slaapkamer creëren en welke maatregelen er zijn genomen ter preventie van wiegendood. Dit protocol is te vinden op de website van Shezaf.
- **Speelgoed:** Klein speelgoed (met onderdelen kleiner dan 3,5 cm) worden buiten het bereik van kinderen onder de 3 jaar gehouden en opgeborgen in afgesloten dozen. De oudere kinderen mogen er mee spelen wanneer de jonge kinderen niet in de buurt zijn. Na gebruik wordt dit speelgoed goed opgeruimd. Koortjes langer dan 22 cm worden van speelgoed verwijderd.
- **Plastic zakken** worden bewaard in een kast die afgesloten kan worden, in ieder geval buiten het bereik van kinderen.
- De staat van **fopspenen** is een verantwoording van de ouders. De professional geeft wel aan ouders aan als de fopspeen defect is. Kapotte spenen worden niet meer gebruikt en meegeven naar huis.
- Wanneer er **raamdecoraties** met koortjes zijn, worden deze koortjes altijd hoog weggebonden buiten het bereik van de kinderen.

Acties: Speelgoed controleren op touwtjes. Controleren of de matrassen passend zijn.

Handelen: Mocht er onverhoopt een (bijna) verstikking voorkomen dan wordt indien mogelijk het betreffende voorwerp verwijderd, de reanimatie gestart en 1-1-2 gebeld. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Veiligheid buitenspelen, uitstapjes en verkeer

Voor een uitgebreide omschrijving hoe wij omgaan met de risico's die zicht voordoen met buitenspelen of tijdens uitstapjes verwijzen we u graag naar het Protocol Buitenspelen, Uitstapjes en Vervoer. Hieronder lichten we drie grote risico's toe met de genomen maatregelen:

- **Vermissing:** zie onderstaand paragraaf.
- **Ongeval:** Het aantal kinderen wat met het uitstapje mee kan worden genomen wordt overlegd met een leidinggevende en hangt af van het aantal begeleiders en de hulpmiddelen. Het uitgangspunt wat daarbij gehanteerd wordt is dat een kind dat niet in een wagen zit de hand van een professional vast dient te (kunnen) hebben. Hierbij wordt er rekening gehouden met de leeftijd en het gedrag van de kinderen.

Voor de veiligheid dragen de kinderen die zelf lopen tijdens een uitstapje een veiligheidshesje. Dit hesje zorgt voor extra zichtbaarheid en herkenbaarheid in het verkeer en op de plaats van bestemming. De professionals dragen voor de herkenbaarheid een jas met het logo van Shezaf of een veiligheidshesje met het logo.

Bij het vervoer met fiets of auto wordt er gebruik gemaakt van een passend auto- of fietsstoeltje.

De professional geeft het goede voorbeeld wat betreft verkeersregels en veiligheid.

- **Verdrinking:** Als er met water wordt gespeeld is het extra belangrijk dat daar direct toezicht op is. Er wordt onderling afgesproken wie er op de kinderen bij de wateractiviteit let. Na de activiteit wordt het water direct verwijderd.

Als men met het uitstapje water tegenkomt (een sloot of vijver) dan waarschuwt de

professional de kinderen voor het gevaar van het water. Daarnaast houdt de professional de kinderen extra goed in de gaten en zorgt er voor dat de kinderen niet dicht bij het water komen.

- **Insecten en teken:** Als kinderen buitenspelen is de kans aanwezig dat ze in aanraking kunnen komen met insecten of teken, dit is niet te voorkomen. Het risico kan wel worden geminimaliseerd door de volgende afspraken; er wordt op toegezien dat kinderen beschermende kleding dragen als er een bezoek wordt gebracht aan een omgeving waar meer insecten voorkomen. Na afloop worden de kinderen gecontroleerd op teken en beten. Bij het vinden van een teek wordt deze direct verwijderd met een tekenpen en vervolgens ontsmet. Er wordt een kring om de beet getekend en er wordt in de overdracht gemeld dat een kind deze dag gebeten is door een teek. Plakkerige handen en monden worden direct schoongemaakt om het uitlokken van insecten te minimaliseren.

Handelen: Bij een ongeval of verdrinking wordt direct de eerste hulp gestart en 1-1-2 gebeld. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Risico op Vermissing

- Tussen de gang en de voordeur is een portaal. Op zowel de deur naar het portaal als de deur naar buiten zit een dranger zodat deze automatisch sluiten en niet open kunnen blijven staan. De deur naar het portaal toe is voorzien van een hoge klink. Een kind kan dus niet zelfstandig naar buiten lopen via de voordeur.
- Groep Blauw en Rood grenzen aan de buitenspeelplaats. De deurklink van de deuren naar de speelplaats is op verzoek van de professionals verticaal gedraaid. De kinderen maken de deur niet meer zelf open. Als de deuren open staan wordt de opening afgeschermd met een traphekje. De buitenspeelplaats is geheel omheind en heeft een hek. Dit hek wordt niet gebruikt als ingang en is er puur voor ontruimingsdoeleinden en het aan de weg zetten van de afvalcontainers.
- De Prinsenark is niet vrij toegankelijk, de mensen die toegang willen tot het pand bellen aan en de pedagogisch professional doet alleen open wanneer en geverifieerd is wie er voor de deur staat. Door de ramen in de deuren is dit goed te zien. Mocht een kind door iemand anders dan de bij ons bekende ouder(s) worden opgehaald moet dit bij de pedagogisch professional bekend zijn.

Handelen: In het Protocol vermissing staan omschreven hoe er gehandeld dient te worden mocht er onverhoopt een kind vermist zijn.

Kleine risico's

Bij Shezaf vinden we het belangrijk om kinderen uit te dagen in hun ontwikkeling. Wanneer men te beschermend is naar kinderen toe kan dit de ruimte die kinderen krijgen om zich te ontwikkelen beperken.

Het is goed om kinderen om te leren gaan met kleine risico's. We willen kinderen graag beschermen tegen ongelukken, letsel en onaanvaardbare risico's. Maar met overmatige bescherming doen we kinderen ook geen goed. Door hen op een speelse manier om te leren gaan met risico's die geen grote gevolgen hebben bieden we hen de kans om zelfredzaam te worden en hun grenzen te verkennen. Het leren omgaan met risico's is goed voor de ontwikkeling van kinderen. "Door het ervaren van risicovolle situaties tijdens risicovol spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet (Bron: veiligheid.nl/risicovolspelen).

Met welk risico een kind om kan leren gaan hangt af van de leeftijd, het karakter en de ontwikkeling van het kind.

De volgende afspraken zijn gemaakt met de kinderen om veiligheidsrisico's te beperken.

- In de ruimtes binnen gaan we niet rennen, maar lopen. We lopen niet op onze sokken, maar hebben schoenen of (anti-slip) sloffen aan of lopen als de situatie daar naar is op blote voeten.
- Speelgoed dat kapot is geef je aan de 'juf' (pedagogisch professional). Als het niet gemaakt kan worden, wordt het weggegooid.
- Als we klaar zijn met een spel ruimen we het speelgoed op. Er zijn vaste opruimmomenten, bijvoorbeeld voordat we aan tafel gaan voor een eetmoment.
- Niet op de verwarming lopen of klimmen of er achter gaan zitten.
- We zijn voorzichtig met de baby's.
- Met eten zitten we aan tafel.
Als kinderen er aan toe zijn (rond de drie jaar) mogen ze zelf brood leren smeren met een (niet scherp) plastic mes. We leren de kinderen wel om voorzichtig te zijn met het mes en niet het mes in de mond te stoppen.
- Buiten mag je lekker rennen en bewegen. Pas wel op dat je niet tegen andere kinderen aan botst. Let op! Als het nat is buiten dan kunnen dingen glad zijn.

Op de groepen wordt er gebruik gemaakt van een draagzak voor de allerkleinste. Dit wordt enkel gedaan om de onrustige baby's die prikkelgevoelig zijn een veilige plek te geven. De regel is dat de draagzak wordt omgedaan met hulp van een andere professional die controleert of deze juist is vastgemaakt.

Gezondheid

In dit hoofdstuk worden een aantal grote en kleine risico's die aanwezig zijn op de Prinsenark op het gebied van gezondheid benoemd met een beschrijving van de maatregelen die zijn genomen om deze risico's te verkleinen en de actiepunten. Deze zijn gebaseerd op de 'risico inventarisatie gezondheid dagopvang' van 2017. In bijlage 2 staan in het 'Protocol gezondheid Prinsenark' alle afspraken en maatregelen op het gebied van gezondheid beschreven.

Grote risico's

Risico's rond de overdracht van ziektekiemen.

De kans op overdracht van ziektekiemen is niet geheel te voorkomen maar willen we wel zo klein mogelijk maken. Daarbij zijn de volgende maatregelen van belang:

- Het hanteren van een goed hoest- en niesdiscipline.
- Regelmatig handen wassen, in ieder geval na verschonen, toiletbezoek en voor het bereiden van eten.
- Het dragen van sierraden bij de professionals is geminimaliseerd tot alleen het dragen van de trouw of verlovingsring als deze glad is van structuur.
- Afval (luiers) direct in de prullenbak te gooien en het goed schoonhouden van de ruimten.
- Het aankleedkussen (de verschoonplek) wordt na iedere verschoonbeurt gereinigd, een aankleedkussen wordt vervangen wanneer deze stuk is. Indien nodig, bijvoorbeeld bij diarree, wordt het aankleedkussen met alcohol gedesinfecteerd.
- Iedere dag worden de gebruiksonderdelen in de badkamer schoongemaakt, dit zijn bijvoorbeeld de kraan, de wastafel, de commode, de toiletten etc.
- De kinderen worden op schoon beddengoed te slapen gelegd waar geen ander kind op heeft geslapen. De slaapzak van het kind wordt in zijn eigen lade bewaart.
- Bij zieke kinderen wordt er voor dat kind extra hygiëne in acht genomen.
- Bij meerdere zieke kinderen of uitbraak van een besmettelijke ziekte wordt er in de hele groep extra hygiëne in acht genomen.

Gezondheidsrisico's als gevolg van de binnenruimte

- Op de Prinsenark is een ventilatiesysteem aanwezig.
- Er wordt dagelijks gelucht door de ramen een tijdje open te zetten.
- De ventilatieroosters staan in principe altijd open.
- Op alle groepen is een CO2 meter aanwezig. De pedagogisch professionals zien erop toe dat de CO2 onder de 1000 blijft op de groep door voldoende te luchten.
- Pedagogisch professionals zien erop toe dat de temperatuur in de verblijfsruimte zo rond de 20 graden is.

Gezondheidsrisico's als gevolg van de buitenruimte

- Na het spelen met zand wassen de kinderen hun handen. In de zandbak wordt er geen eten of drinken genuttigd.
De zandbak wordt afgedekt met een net of een deksel wanneer deze niet in gebruik is. Indien er onverhoopt toch uitwerpselen van honden of katten in het zand worden aangetroffen worden deze direct verwijderd.
- Op Shezaf zijn er geen dieren aanwezig, met uitzondering van de kuikentjes die jaarlijks een week komen logeren. Na contact met dieren (bijvoorbeeld tijdens een uitstapje naar de kinderboerderij) worden de handen goed gewassen.

- In de tuin staan geen giftige planten en er worden geen schadelijke bestrijdingsmiddelen gebruikt.

Gezondheidsrisico's als gevolg van medisch handelen

- Indien een ouder wil dat de pedagogisch professional medicijnen toedient vullen zij hiervoor het formulier medicijngebruik in. De professional schrijft op de daglijst wanneer het kind de medicatie moet krijgen. Wanneer het is toegediend tekent de professional dit af op de daglijst.
- Iedere pedagogisch professional bij Shezaf heeft een kinder-EHBO certificaat. Hiervoor wordt jaarlijks een herhalingsstraining gevolgd.
- Voor meer informatie over medicijnen en het omgaan met ziekten verwijzen we u naar het ziektebeleid.

Kleine risico's

Het is goed om met kinderen afspraken te maken en ze goede gewoonten te leren als het gaat om het beperken van gezondheidsrisico's.

- Zodra kinderen bezig zijn met zindelijkheid begeleiden we ze in het aanleren van een toiletritueel: na het plassen/poeppen een wc- papiertje pakken, afvegen, doortrekken en handen wassen (met zeep uiteraard).
- Naast het toiletbezoek wordt er ook op andere gepaste momenten handen gewassen, bijvoorbeeld na het buiten spelen of voor een eetmoment.
- Als je moet hoesten of niezen doe je dat in je elleboog. Het aanleren hiervan is een onderdeel van het thema 'ziek zijn'.
- Afval hoort in de afvalcontainer. Iets dat is weggegooid kunnen we niet meer pakken.
- Ieder kind heeft z'n eigen bord, beker en bestek.
- Knuffels en spenen worden niet onderling uitgewisseld.

Sociale veiligheid

In dit hoofdstuk is uitgewerkt hoe wij samen zorgdragen voor een sociaal veilige omgeving voor de kinderen en professionals. Hierbij is aandacht voor mogelijk grensoverschrijdend gedrag vanuit een volwassene of vanuit een ander kind. Allereerst worden in de basisprincipes omschreven hoe we bij Shezaf omgaan met niet-passend gedrag, het bewaken van de eigen grenzen en intimiteit. Vervolgens worden de concrete maatregelen uitgewerkt die volgens het vier-ogen principe zijn genomen om het risico op grensoverschrijdend gedrag in te perken, inclusief de achterwachtregeling. Als laatste wordt kort benoemd wat de handelwijze in mocht er toch een incident plaatsvinden. Wij gaan hierbij uit van de Meldcode Kindermishandeling.

Basisprincipes

In het kader van sociale veiligheid zijn er een aantal basisprincipes waar we bij Shezaf van uit gaan:

- een open aanspreekcultuur binnen de kinderopvangorganisatie.
- de kinderen het bewustzijn en bewaken van de eigen grenzen aanleren.
- het belang van intimiteit en een goede omgang met de seksuele ontwikkeling van kinderen.

Open aanspreekcultuur

Er is bij Shezaf een open aanspreek cultuur. Door de geringe omvang van de organisatie en het kleinschalige karakter van de locaties is het contact persoonlijk en zijn er korte communicatielijnen. De leidinggevende kan de professionals aanspreken op gedrag dat niet gepast is of niet passend bij het beleid van Shezaf. Ook professionals onderling spreken elkaar aan op niet passend gedrag. Er zijn vaste teams op een groep, wat er voor zorgt dat men elkaar gemakkelijker aan kan spreken. Het werken met vaste teams draagt bij aan het opbouwen van een vertrouwensband met het kind.

Bewustzijn en bewaking van eigen grenzen

Het begeleiden van de kinderen in de bewustwording en het leren aangeven van hun eigen grenzen is belangrijk. De kinderopvang is een veilige plek om dit te oefenen. Bij Shezaf wordt er daarom van jongs af aan spelenderwijs aandacht aan besteedt.

De kinderen leren wat ze wel en niet fijn vinden en leren om dit aan te geven aan de ander. Ook leren kinderen dat, als je iemand bijvoorbeeld een knuffel of aai wilt geven en de ander dat niet wil, je deze grens van de ander dient te respecteren.

Dit geldt voor zowel het contact van de kinderen onderling als met volwassenen.

In het bewust worden van je eigen grenzen en dit aan te leren geven is de begeleiding van een pedagogisch professional vaak gewenst. Wanneer een pedagogisch professional bijvoorbeeld ziet dat het ene kind (vaak lief bedoeld) het andere kind aanraakt, maar dat het andere kind dat niet fijn vindt wordt daar over gesproken. Het kind dat de aanraking als niet prettig ervaart leert zich bewust te zijn van zijn grenzen en dit aan te geven. Het kind dat de ander aan wilde raken of liefkozen leert in de geval de grenzen van het andere kind te respecteren.

Intimiteit en een gezonde seksuele ontwikkeling

De genomen maatregelen ter preventie van misbruik mogen niet leiden tot minder intimiteit en de opvang die we bieden, kinderen kunnen lichamelijke koestering nodig hebben voor hun welbevinden. Daarnaast is een positieve invalshoek bij de begeleiding van seksuele ontwikkeling belangrijk. Het mag niet zo zijn dat een angstige en afwijzende cultuur ten opzichte van seksualiteit gaat overheersen, wat een gezonde ontwikkeling in de weg kan staan (Schreuder, Abrahamse & van der Linden, 2012).

Zowel bij de dagopvang, peuteropvang als BSO is het begeleiden van onderling (lichamelijk) contact en aandacht voor de gezonde seksuele ontwikkeling van belang.

De oudere peuters en kleuters zijn vaak bezig met het verschil tussen jongens en meisjes en nieuwsgierig naar het andere geslacht. Ze zijn zich alleen nog niet bewust van wat wel en niet hoort. Begeleiding van een pedagogisch professional is hier gewenst en bestaat met name uit informatie en uitleg geven over wat wel en niet hoort. Daarom is er onder andere begeleiding van een pedagogisch professional bij de toiletronde van de peuters (Schreuder, Boogaard, Fukkink & Hoex, 2011).

Het vier ogen principe

Volgens de Brancheorganisatie Kinderopvang en BOINK (2012) betekent het vier ogen principe dat er ten alle tijden iemand moet kunnen meekijken of meeluisteren bij de opvang van kinderen.

“De uitwerking van dit vier ogenprincipe is maatwerk. De invulling zal voor iedere organisatie anders zijn, passend bij het pedagogisch beleid en financiële haalbaarheid.” (Brancheorganisatie kinderopvang & BOINK, 2012)

Het vier ogen principe is een van de maatregelen ter preventie van misbruik. De kans op misbruik in de kinderopvang is gering, zeker in verhouding tot het aantal gevallen in het algemeen in Nederland. Desondanks zijn er extra preventieve maatregelen genomen.

Shezaf geeft de volgende invulling aan het vier ogen principe en de preventie van misbruik, onderverdeeld in de onderwerpen bouwwerk, personeel, samenwerking en overige maatregelen.

Bouwkundig

- Op de Prinsenark zijn grote ramen op de groepen naar buiten. Ook zijn er ramen tussen de groepen. Dit geeft transparantie, de pedagogisch professionals en leidinggevendenden hebben zicht op elkaar. Zo zijn de groepsruimten voorzien van een deur met glas. Ook zijn alle slaapkamers van de kinderen voorzien van een raam op de ooghoogte van de professional.
- In de toiletruimte van de kinderen is tevens een toilet van de professionals gevestigd.
- Ook de deur van de keukenruimte is voorzien van glas.

Personeel

- Iedere professional heeft geldige Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en staat ingeschreven in het personenregister. Dit geldt tevens voor stagiaires en andere personen die regelmatig op de locatie bezoeken, ook zij hebben een geldige VOG en staan ingeschreven in het personenregister. Een nieuwe professional kan niet starten wanneer dit niet is gebeurd.
- De professionals worden jaarlijks (bij)geschoold over signaleren van kindermishandeling en het handelen naar de meldcode.
- Er wordt gewerkt met vaste teams per groep. Ook is met het inroosteren van invalmedewerkers de continuïteit op de groep het uitgangspunt. Dit zorgt er voor dat professionals aan elkaar gewend zijn, wat het aanspreken op niet gepast gedrag makkelijker kan maken.

Samenwerking en werkklimaat

- Er is een samenwerking tussen alle groepen op de Prinsenark. Dit houdt in dat deze groepen elkaar ondersteunen, samen activiteiten ondernemen en op rustige dagen samen worden gevoegd. Er wordt hierdoor zo min mogelijk alleen gestaan waarbij de opvang door een vertrouwde professional toch wordt gewaarborgd. De professionals van deze samenwerkende groepen lopen gedurende de dag regelmatig bij elkaars groep naar binnen.
- Er is een opendeuren-beleid. Dit houdt in dat er op gepaste momenten open deuren zijn en de kinderen van de aan elkaar grenzende groepen in de andere ruimte kunnen spelen. Een zeer gepast moment daarvoor is wanneer er een collega alleen op de groep zou staan.
- Er is open, professioneel werkklimaat waarbij de drempel om elkaar op bepaalde gedragingen aan te spreken zo laag mogelijk is. Dit geldt voor de pedagogisch professionals onderling, maar

ook voor het contact met de leidinggevende. Doordat Shezaf een kleinschalige organisatie is zijn de communicatielijnen kort.

- Er is de gehele dag kans op het binnenlopen van leidinggevendenden, klanten en collega's. Deze betreden de groepsruimten zonder op de deur te kloppen.
- Op een aantal groepen zijn er stagiaires die als extra paar ogen fungeren. Een stagiaire functioneert altijd onder toezicht en verantwoording van de pedagogisch professional.

Overige maatregelen

- Er wordt zo min mogelijk alleen op de groep gestaan. Dit is vaak alleen het geval met openen en sluiten van de groepen. De tijden dat er alleen wordt gestaan zijn beschreven in de 3uurs regeling in het pedagogisch beleid. Aangezien er dan ouders en professionals af en aan lopen is er voldoende controle. Ook hierbij is er een samenwerking met de aangrenzende groep. Wat betreft het alleen staan op de Prinsenark zijn er aparte maatregelen genomen. Deze zijn in de achterwachtregeling beschreven.
- In het personeelsbeleid zijn restricties uitgewerkt wat betreft het omgaan met beeldmateriaal op mobiele telefoons en fototoestellen.
- Er is controle doordat er regelmatig onverwachts een leidinggevende of andere collega binnenloopt. Daarnaast is er een grote mate van transparantie doordat er veel ramen zijn rondom het pand.

Achterwachtregeling

Het kan voorkomen dat er op de Prinsenark één pedagogisch professional in het pand aanwezig is om de opvang van kinderen te verzorgen. Om er voor zorg te dragen dat er een mate van controle is en, in geval van calamiteit, er iemand kan bijspringen is de achterwachtregeling ingesteld. Bij Shezaf wordt deze als volgt ingevuld:

- Er kan in geval van calamiteit altijd gebeld worden naar het hoofdkantoor. Indien er geen kantoorpersoneel aanwezig is, wordt de telefoon doorgeschakeld naar de groepen. Indien er op dat moment niemand beschikbaar is mag ten allen tijde de directeur mobiel worden gebeld. De telefoonnummers van het hoofdkantoor en de directeur staan vermeld voorin de map met daglijsten, welke dagelijks wordt gebruikt. Ook staan deze nummer vast ingesteld in de telefoons op de groepen.

Handelswijze

Ondanks de maatregelen kan het voorkomen dat er grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt vanuit een volwassene of vanuit een ander kind. Wij volgen hierbij de meldcode kindermishandeling. Grensoverschrijdend gedrag kan ook verbaal zijn in de vorm zijn van kleinerend of kwetsend optreden. We lichten hier drie scenario's toe:

- Een kind doet melding van grensoverschrijdend gedrag door een volwassene. Als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De beroepskracht bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit meteen te melden bij de directrice. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. Naast 'Veilig Thuis' worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouders wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is uitgangspunt van dit handelen. De professional die het betreft wordt gehoord en er vindt nader onderzoek plaats. Indien de situatie er om vraagt wordt de professional op non-actief gezet.

- Een andere volwassene (bijvoorbeeld collega) doet melding van grensoverschrijdend gedrag door een volwassene naar een kind toe.
Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is er sprake van een mogelijk geweld- of zedendelict. Desondanks mag niet aan deze signalen voorbij worden gegaan en zal onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt gesignaleerd.
Wanneer een beroepskracht of bemiddelingsmedewerker vermoedt dat een collega binnen de kinderopvangorganisatie zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dit direct melden bij de directrice. Openheid naar de beroepskracht toe is hierbij wenselijk.

- Een kind doet melding van grensoverschrijdend gedrag door een ander kind.
Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerdere kinderen grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hier mee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, is het belangrijk dat deze signalen in kaart worden gebracht en goed geïnterpreteerd worden. Soms zal iets vrij duidelijk zijn aan te merken als ontoelaatbare handeling, maar vaker zal het gaan om minder duidelijke signalen die niet direct te duiden zijn. Leg de mogelijke signalen vast in het kinddossier.
Het is belangrijk om deze signalen serieus te nemen. De beroepskrachten kunnen met elkaar onderzoeken wat zij bij de kinderen merken. Hierbij wordt altijd de leidinggevende van de locatie betrokken. Door met collega's te overleggen en van gedachten te wisselen, kan een signaal beter worden beoordeeld.
De directrice zal besluiten welke stappen er vervolgens worden ondernomen met inachtneming van de Meldcode Kindermishandeling.

Brandveiligheid

Blusmiddelen

In het pand zijn er verschillende blusmiddelen aanwezig. In de hal is een brandslanghaspel aanwezig en op andere verschillende plekken is een losse brandblusser aanwezig.

De aanwezigheid van deze blusmiddelen is aangegeven op de deur waarachter het blusmiddel zich bevindt. Daarnaast staan deze blusmiddelen ook aangegeven op de ontruimingsplattegrond.

Jaarlijks worden alle blusmiddelen en de noodverlichting gecontroleerd (door afc brandpreventie) en waar nodig vervangen.

Bij gebreken zal er z.s.m. iemand langskomen om het probleem op te lossen, denk aan:

- Het ontbreken van de (kinder)beveiliging op de brandblussers/ brandslanghaspel
- Licht van de noodverlichting werkt niet meer

Brand melden en blussen

Alle professionals zijn in het bezit van een EHBO- certificaat en leren te handelen in verschillende situaties. Daarnaast zijn er verschillende professionals in het bezit van een BHV certificaat, het doel is om dagelijks meerdere BHV'ers in het pand aanwezig te laten zijn. Mocht dit niet meer mogelijk zijn wordt er extra personeel geschoold.

Iedere locatie heeft een eigen ontruimingsbeleid waarin staat beschreven hoe er gehandeld moet worden in geval van een brandmelding. Ook wordt hierin beschreven naar welke plek ontruimd moet worden. Eén van de BHV'ers draagt zorg voor het opvangen van de brandweer.

Alle professionals zijn op de hoogte van het ontruimingsbeleid van zijn of haar locatie. Mocht er iets veranderen in het beleid worden de professionals hier direct van op de hoogte gebracht.

Locatie de Prinsenark is maar één verdieping. Om deze reden is er geen directe doormelding naar de brandweer. Wel komt er een melding binnen bij een centrale. Deze centrale neemt dan weer contact op met de betreffende locatie. Professionals in dit pand zijn dus zelf verantwoordelijk voor het bellen naar de brandweer.

Brandveilig materialen

In het pand van de Prinsenark zijn geen ontstekingsbronnen aanwezig.

Het gebruik van waxinelichtjes wordt beperkt tot het vieren van een verjaardag. De kaarsjes worden aangestoken door een professional en vrijwel direct door het jarige kind (onder toezicht van een professional) uitgeblazen.

Vanwege veiligheidsredenen maar ook vanwege de gevoeligheid van het inbraakalarm worden er geen werkjes aan het plafond opgehangen en wordt het ophangen van slingers beperkt tot overdag tijdens het vieren van een verjaardag. Aan het einde van de dag wordt dit allemaal weer verwijderd en opgeborgen.

Inrichting

Locatie de Prinsenark is niet voorzien van een aantal brandwerende deuren, deze deuren zijn te herkennen aan de drangers die erop bevestigd zijn. Deze deuren zijn bijvoorbeeld te vinden in de slaapkamers, de wasruimte en de hal.

De deuren van deze compartimenten worden ten alle tijden gesloten.

Wekelijks wordt de vluchtroute nagekeken of er geen obstakels in de weg staan. Deze worden dan direct verwijderd. De professionals zijn ook op de hoogte van de regels rondom de vluchtroute.

Maandelijks wordt de brandmeldinstallatie getest, dit wordt bijgehouden in het logboek van de brandmeldinstallatie. Eens per 3 jaar komt er een professional vanuit de gemeente langs om te kijken of het pand brandveilig is volgens de richtlijnen van een kinderdagverblijf.

Bronvermelding

Branchevereniging Kinderopvang & Boink. (2012) *Covenant Kwaliteit Kinderopvang*. Verkregen op 7 november 2012 via <http://www.kinderopvang.nl/nieuws/nieuwsbericht/?newsId=d18a8419-355a-4d86-9bfc-acee343c1e56>

Schreuder, L., Abrahamse, S., & van der Linden, P. (2012). *Preventie van seksueel misbruik in de kinderopvang*. Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut (NJI)

Schreuder, L., Boogaard, M., Fukkink, R., & Hoex, J., (2011). *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Amsterdam: Reed Business.

VeiligheidNL (n.d.) *De voordelen van risicovol spelen*. Verkregen op 23 februari 2018 via veiligheid.nl/risicovolspelen

Bijlage 1 Controlepunten

Op de Prinsenark worden maandelijks de volgende punten gecontroleerd in de groepsruimten:

- De box(en) controleren op stabiliteit.
- De bedden controleren op stabiliteit.
- De aankleedtafel controleren op stabiliteit.
- Controleer of de kinderbeveiliging van de aankleedtafeltrap nog functioneel is.
- Controleer of de bescherming van de radiator en verwarmingsbuizen nog heel zijn.
- Controleer het speelgoed op touwtjes (langer dan 22 cm)
- Controleer of de matrassen passend zijn.

Bijlage 2: Protocol Veiligheid

In dit protocol worden de veiligheidsrisico's benoemd zoals die door de GGD wordt gesteld. Er wordt per risico aangegeven welke maatregelen zijn genomen om dit risico zo klein mogelijk te maken. In dit protocol worden de veiligheidsrisico's omschreven die niet in een van de specifieke protocollen worden benoemd, zoals het 'Protocol veilig slapen' over de veiligheid- en gezondheidsrisico's van de slaapplek.

1. Risico's algemeen

- Kinderen mogen niet in een bergruimte, washok of toiletruimte voor volwassenen komen. De pedagogisch professional ziet er op toe dat de deur dicht is.
- Kinderen worden niet opgetild aan de handen, maar bijvoorbeeld onder de oksels.
- Kinderen mogen niet de stekker van een apparaat in het stopcontact doen. Stopcontacten hebben vingerbeveiliging en verdeeldozen zijn buiten het bereik van kinderen.
- Wanneer er meerdere kinderen in de grondbox zijn houdt de pedagogisch professional direct toezicht. Er wordt rekening gehouden met de leeftijd van de kinderen, wanneer er meerdere kinderen in de grondbox worden gezet.
- Als de deur naar het speelplein vanuit groep Rood of Blauw open staat, wordt de deuropening afgesloten met een traphekje.
- De deur van de gang naar het voorportaal dient goed gesloten te worden. De buitendeur sluit uit zichzelf met een dranger.

2. Risico op vergiftiging

- Schoonmaakmiddelen worden hoog of in een afgesloten kast opgeborgen. Er wordt schoongemaakt op een geschikt tijdstip.
- De schoonmaakkar wordt opgeslagen in het washok, deze deur sluit automatisch door een dranger en is voorzien van een hoge deurklink. Na gebruik van de kar wordt het water direct weggegooid en de kar opgeruimd.
- Pedagogisch professionals roken niet onder werktijd. Wanneer zij sigaretten bij zich hebben worden deze, net als de andere persoonlijke spullen, in de locker bewaard.
- Medicijnen, alcohol en lotions liggen buiten het bereik van kinderen. Ze worden meestal opgeborgen in een hoge lade, welke buiten het bereik van de kinderopvang is.

3. Risico op uitglijden/vallen/stoten/beknellen

- Afval op trappen en vloeren wordt direct verwijderd.
- Kinderen mogen niet rennen in de ruimten binnen. Ook mag er niet over een natte vloer worden gelopen. Indien het echt niet anders kan is er voorzichtigheid geboden.
- Als de vloer nat is geworden, bijvoorbeeld door nat weer buiten, wordt de vloer droog gemaakt als de kinderen binnen zijn.
- Als een kind wat op de aankleedtafel/commode ligt, blijft de een pedagogisch professional er altijd bij. Daarom dient de professional ervoor te zorgen dat de benodigdheden binnen handbereik liggen. Deze controleert tevens, wanneer de aankleedtafel in hoogte wordt versteld, of er geen kind onder bekneld kan raken.
- Een kind wordt op het trapje van de aankleedtafel begeleid met het naar boven of beneden klimmen. We leren een kind aan achterstevoren naar beneden te gaan. Een kind mag niet zelfstandig op het trappetje klimmen, daarom wordt het trappetje ingeklapt indien deze niet in gebruik is.
- Bij het openzetten van de ramen wordt altijd de kierstand gebruikt, zodat er geen kinderen uit het raam kunnen klimmen.

- Als kinderen zelf in de kinderstoel klimmen gebeurt dit onder begeleiding. De kinderstoelen worden zo neergezet dat de kinderen zich niet met hun voeten af kunnen zetten aan de tafel. Voor kleine kinderen wordt een stoelverkleiner gebruikt. Kinderen die beweeglijk zijn worden vastgezet in een tuigje en/of worden naast een pedagogisch professional geplaatst. De professional zorgt er voor dat de benen van een kind aan weerszijde van de kruisband zitten. De kinderen zitten niet zonder toezicht in de kinderstoel.
- Speelgoed wordt na gebruik opgeruimd. Er zijn op de dag vaste opruimmomenten.
- Er mag op de groep niet met speelgoed of andere voorwerpen worden gegooid.
- Als er een kind in de box wordt gelegd, let de professional er op dat deze goed wordt afgesloten. Deze zorgt er tevens voor er geen grote dingen in de box staan of voorwerpen waar een kind zich aan kan bezeren in de box liggen. Kinderen die ouder zijn dan 1 jaar worden niet meer in een hoge box zonder dakje gezet.
- Om uitglijden te voorkomen lopen kinderen binnen niet op sokken, maar met schoenen of sloffen aan of (in de zomer) op blote voeten.
- Indien er een dranger op een deur zit, is de professional er extra attent op dat er geen kind of vinger van een kind tussen zit.
- De slaapkamer mag niet worden gebruikt als opslagplaats, er mogen alleen spullen opgeborgen worden in de daarvoor bestemde bakken.

4. Risico op bezeren/verbranden/snijden

- De keuken wordt consequent afgesloten en kinderen komen er alleen onder directe begeleiding van een professional.
- Aanstekers of lucifers worden na gebruik direct opgeruimd buiten het bereik van kinderen.
- Wanneer de oven of het fornuis aan staat worden kinderen uit de keuken geweerd. Zet pannen zoveel mogelijk op het achterste kookplaatje.
- Afval wat direct gevaar oplevert voor kinderen wordt buiten in de container weggegooid. Afvalbakken staan zoveel mogelijk op plekken waar kinderen niet komen. Wanneer er een afvalbak op de groep staat dient dit een afsluitbare bak te zijn met de opening zoveel mogelijk buiten het bereik van de kinderen, bijvoorbeeld naar de muur gedraaid.
- De keukenlade waarin messen, lucifers, aansteker of andere gevaarlijke voorwerpen liggen wordt consequent afgesloten. Ook de vaatwasser dient goed gesloten te worden.
- Met het gebruik van de kraan wordt de volgende volgorde aangehouden: Open eerst de koude kraan, dan de warme. Sluit eerst de warme kraan af, dan de koude.
- Thee en andere hete dranken worden klaargemaakt in de keuken zonder kinderen in de buurt. Indien er kinderen in de buurt kunnen zijn wordt de waterkoker achter op het aanrecht gezet, zodat de kinderen er niet bij kunnen. De professional zorgt er tevens voor dat er geen opstapjes in de buurt van de keuken zijn
Wanneer de drank nog heet is, loopt men er niet mee door de groep wanneer de kinderen aan het spelen zijn. Hete dranken worden altijd hoog of buiten het bereik van de kinderen neergezet en niet opgedronken wanneer er een kind op schoot zit. De kinderen krijgen alleen lauwe thee te drinken.
- Speelgoed wat gevaar oplevert omdat het kapot is of scherpe randen heeft wordt weggegooid.
- Gevaarlijke voorwerpen, zoals scharen en nietmachines, worden buiten het bereik van de kinderen opgeborgen. Dit wil zeggen hoog in een afgesloten kast. Indien het voorwerp tijdens gebruik even weggelegd wordt, dient dit buiten het bereik van de kinderen te zijn, bijvoorbeeld achteraan op het bureau.
- Opgewarmde flessen of een groentehap worden altijd gecontroleerd op temperatuur door het op de pols te checken.
- Babydrinkflessen die vanuit thuis worden meegenomen door ouders, mogen bestaan uit glas mits deze voorzien zijn van hitte bestendig glas (borosilicaat-glas). Een glazen fles wordt ten allen tijden

gegeven door de pedagogisch professional, ook wanneer het kindje de fles zelf kan vasthouden. Hierin maakt Shezaf de keuze voor de veiligheid ipv de zelfredzaamheid van het kind.

5. Risico op verstikking

- Plastic zakken worden bewaart in een kast die afgesloten kan worden, in ieder geval buiten het bereik van kinderen.
- De professional houdt in de gaten of de fopspenen nog heel zijn en geen scheurtjes vertonen. Wanneer deze kapot zijn worden ze niet meer gebruikt en meegegeven naar huis.
- Wanneer er raamdecoraties met koortjes zijn, worden deze koortjes altijd hoog weggebonden, buiten het bereik van de kinderen.
- Klein speelgoed (met onderdelen kleiner dan 3,5 cm) worden buiten het bereik van kinderen onder de 3 jaar gehouden en opgeborgen in afgesloten dozen. De oudere kinderen mogen er mee spelen wanneer de jonge kinderen niet in de buurt zijn. Na gebruik wordt dit speelgoed goed opgeruimd.
- Koortjes langer dan 22 cm worden van speelgoed verwijderd (incl. stiksel van knuffels). Indien kinderen kleding met lange koortjes hebben, wordt de ouders verzocht dit kledingstuk niet meer aan te trekken naar de kinderopvang of de koortjes te verwijderen. Losgelaten stiksel van knuffels wordt verwijderd.
- Eten en drinken gebeurt rustig aan tafel. De professionals letten extra op kinderen die neiging hebben tot schrokken. Kinderen zitten als ze eten en lopen nooit met eten rond.
- De professional houdt in de gaten of kinderen sierraden dragen welke voor verstikking kunnen zorgen. Dit kunnen kleine sierraden zijn, of bijvoorbeeld lange kettingen. Kinderen mogen niet met sierraden naar bed.

Bijlage 3: Protocol gezondheid

In dit protocol worden de gezondheidsrisico's benoemd zoals die door de GGD zijn vastgesteld. Er wordt per risico aangegeven welke maatregelen zijn genomen om dit risico zo klein mogelijk te maken. In dit protocol worden de gezondheidsrisico's omschreven die niet in een van de specifieke protocollen worden benoemd, zoals het 'Protocol veilig slapen' over de veiligheid- en gezondheidsrisico's van de slaapplek.

Risico's rondom de overdracht van ziektekiemen als gevolg van...

1.1 Handhygiëne en verkouden/zieke kinderen

- De pedagogisch professionals wassen hun handen:
 - o Voor het aanraken van voedsel, het eten of helpen met eten
 - o Voor het aanbrengen van zalf of crème
 - o Na niezen of snuiten
 - o Na toiletgebruik
 - o Na het verschonen of billen afvegen van een kind
 - o Na contact met lichaamsvochten zoals speeksel, snot, braaksel, ontlasting, wondvocht of bloed.
 - o Na contact met vuile was of afval
 - o Voor en na wondverzorging
- De kinderen wassen hun handen:
 - o Bij zichtbare vervuiling
 - o Na het buitenspelen, zeker indien er contact is geweest met zand, aarde of dieren.
 - o Voor en na de maaltijd
 - o Na de toiletgang
- De manier van handen wassen is als volgt: de vloerbare zeep wordt over heel de handen verdeeld, goed schoongespoeld met water en afgedroogd met een schone of papieren handdoek.
- Indien professionals verkouden zijn, besteden extra aandacht aan een goede (hand) hygiëne.
- Wondjes worden afgedekt, pus of wondvocht wordt voordat het gaat lekken gedept met bijvoorbeeld een wattenstaafje. Wanneer er materialen verontreinigd zijn met pus of wondvocht worden deze direct met desinfecterend middel schoongemaakt.
- Zieke kinderen krijgen een eigen handdoek of gebruiken papieren handdoekjes, krijgen eigen speelgoed (wat na het spelen wordt gereinigd) en krijgen een eigen beker en bestek. Er wordt voorkomen dat een kind met een koortslip andere kinderen zoent en bij kinderen die aan wondjes of blaasjes krabben wordt extra aandacht besteed aan de handhygiëne.
- Hoest hygiëne wordt in acht genomen door kinderen en pedagogisch professionals. Dit betekent als je moet hoesten of niezen je dat in je elleboog doet. Het aanleren hiervan is een onderdeel van het thema 'ziek zijn'.
- De pedagogisch professionals zien er op toe dat kinderen met snottebellen hun neus snuiten of vegen deze zelf af. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van een schone zakdoek, welke na gebruik meteen wordt weggegooid.

1.2 Verschonen en toiletbezoek

- Vuile luiers worden direct weggegooid in een afvalbak welke afgesloten kan worden.
- Het aankleedkussen (de verschoonplek) wordt na iedere verschoonbeurt gereinigd, een aankleedkussen wordt vervangen wanneer stuk is. Indien nodig, bijvoorbeeld bij diarree, wordt het aankleedkussen met alcohol gedesinfecteerd.
- Er mag geen speelgoed meegenomen worden naar de toiletruimte.
- Potjes worden na gebruik meteen gereinigd met alcohol en opgeborgen.

- Er wordt aan de kinderen geleerd om na toiletbezoek goed de handen te wassen. De handen worden afgedroogd met wegwerpdoekjes of een schone handdoek. Deze handdoek wordt bij zichtbare verontreiniging en minimaal één keer per dag vervangen.
- Iedere dag worden de gebruiksonderdelen in de badkamer schoongemaakt, dit zijn bijvoorbeeld de kraan, de wastafel, de commode, de toiletten etc.

1.3 Voedsel en eetgewoonten

- Het bereiden van voedsel gebeurt in een schone ruimte, met schone materialen en niet in de buurt van de plek waar er kinderen verschoond worden.
- Rauwe ingrediënten worden tot in de kern, minimaal 75 graden Celsius verhit (goed doorbakken of koken). Restjes worden niet hergebruikt.
- Gekoelde producten worden direct na aankoop of levering in de koelkast opgeborgen. De koelkast is maximaal 7 graden en bij het bewaren van zuigelingenvoeding maximaal 4 graden Celsius.
- Producten worden vlak voor gebruik uit de koelkast gehaald. Indien deze langer dan 30 min buiten de koelkast zijn geweest en er niet meer fris uitzien of ruiken (zeker bij worst) worden deze weggegooid.
- Op producten (etenswaar) met een beperkte houdbaarheid wordt op het moment van openen, ontdooien of bereiding de datum genoteerd.
Voor het gebruik van een product wordt de houdbaarheidsdatum gecontroleerd.
- Een baby heeft een eigen fles mee. Na elke voeding wordt deze fles met heet water omgespoeld. Omgespoelde flesjes worden bewaard in het mandje van het betreffende kind. Sapflesjes worden na gebruik gewassen. De speen van deze flesjes wordt met heet water afgespoeld of uitgekookt. De flesjes van de kinderopvang worden regelmatig uitgekookt. Het uitkoken van de eigen flesjes en bekertjes van de kinderen zijn de verantwoording van de ouders.
- Ieder kind heeft per maaltijd een eigen beker en indien van toepassing bord en bestek, deze worden na gebruik afgewassen.
- Klaargemaakt fruit wordt, indien niet meteen genuttigd, afgedekt in de koelkast bewaard en diezelfde dag gegeten.
- Voor ieder kind wordt een schoon spuugdoekje, slab of washandje gebruikt, deze wordt na gebruik in de wasmand gedaan of (spuugdoekje of slab) opgeruimd in de eigen lade.

1.4 Schoonmaken en afval

- Afval wordt in gesloten afvalbakken weggegooid. Deze bakken worden dagelijks leeggemaakt.
- Een vaatdoek wordt na gebruik onder heet stromend water uitgespoeld. Bij zichtbare verontreiniging, na vuile klusjes en minimaal elk dagdeel wordt een schone vaatdoek gepakt.
- Speelgoed wordt stofvrij opgeborgen. Bij zichtbare verontreiniging wordt speelgoed direct gereinigd en kapot speelgoed wordt weggegooid. Babyspeelgoed wat in de mond gaat wordt dagelijks gereinigd. Buitenspeelgoed is gescheiden van binnenspeelgoed.
- Verkleedkleden, stoffen speelgoed en knuffels worden maandelijks gewassen, bij voorkeur op 60 graden of op 40 graden en eventueel in de droger gedaan.
- Preventieve maatregelen tegen ongedierte:
 - Etensoverblijfselen worden afgesloten bewaard
 - Kruimels worden opgezogen
 - Afval gaat in een zak in een afgesloten afvalbak. De zakken worden dagelijks buiten in de container geleegd.
 - Als er uitwerpselen van dieren worden gevonden, wordt dit direct opgeruimd en wordt er gezocht naar passende maatregelen.

Gezondheidsrisico's als gevolg van de binnenruimte

- Pedagogisch professionals zien er op toe dat er ramen en/of ventilatieroosters open staan. Ook 's nachts wordt er geventileerd door de ventilatieroosters. Tijdens bewegingsspelletjes, schoonmaakwerkzaamheden en bij het branden van kaarsen wordt er extra op de ventilatie gelet.
- Pedagogisch professionals zien er op toe dat de temperatuur in de verblijfsruimte zo rond de 20 graden is (bij voorkeur niet lager dan 17 graden en niet hoger is dan 25 graden). In de diverse ruimten is het temperatuurverschil niet meer dan 5 graden.
- Met behulp van een CO2 meter op de groep wordt erop toegezien dat de CO2 waarde in de ruimte niet boven de 1000 komt. Dit kan worden geregeld door vaker een raam open te zetten. De meter geeft aan wanneer de waarde te hoog wordt en er geventileerd moet worden.
- Textiel wordt op minimaal 60 graden gewassen. Niet wasbare textiel wordt van een miltwerende hoes voorzien. Gordijnen worden regelmatig gewassen. Er zijn geen tweedehands gestoffeerde meubels aanwezig. Er worden alleen kortpolige vloerkleden gebruikt.
- Er wordt binnen niet gerookt.
- De ruimten zijn zo ingericht dat stofnesten worden voorkomen. Dit betekent o.a. geen kieren tussen wanden en meubels en bij meubels op poten moet er makkelijk onder schoon te maken zijn.
- Indien er schoolborden aanwezig zijn worden deze regelmatig met een natte doek schoongemaakt en wordt het stof van de krijtjes opgezogen.
- In ruimtes waar de kinderen verblijven worden de volgende middelen niet gebruikt:
 - spuitbussen
 - lijm anders dan op waterbasis
 - wasbenzine, terpentijn, verf, verf, vlekkenwater en boenwas
 - Andere sterk geurende chemische producten
- Het aanschaffen van een plant gebeurt in overleg met de leidinggevende. Deze kijkt of de plant aan de veiligheid en gezondheidseisen voldoet.
- Zichtbaar vuil wordt direct schoongemaakt. Voor de overige schoonmaakwerkzaamheden is een schoonmaakschema.
- Luidruchtige werkzaamheden worden zo gepland dat geluidsoverlast voorkomen wordt. Indien nodig worden er passende maatregelen genomen.
- Indien er dieren aanwezig zijn, wordt er nagekeken of er kinderen allergisch zijn.

Gezondheidsrisico's als gevolg van medisch handelen

- Wanneer een kind medicatie krijgt toegediend door de professional dient een ouder een 'medicijngebruik formulier' in te vullen. Hierin wordt onder andere vastgelegd wie het medicijn gaan toedienen, op welke wijze het medicijn toegediend moet worden en wat de houdbaarheidsdatum is. Indien nodig wordt het medicijn in de koelkast bewaard. Na het toedienen van het medicijn wordt dit afgetekend (een krul door de aantekening op de daglijst), zodat er wordt voorkomen dat het dubbel toegediend wordt. Bij vragen of twijfels over een medicijn leest de professional de bijsluiter.
- Er worden in principe geen koortsverlagende en pijnstillende middelen gegeven. Meer informatie hier over medicijngebruik staat in het ziektebeleid.
- Om de temperatuur van een kind te meten wordt gebruik gemaakt van een oor thermometer met de daar voor bestemde hoesjes. De hoesjes worden na gebruik weggegooid.
- Bij het aanbrengen van zalf wordt een goede handhygiëne in acht genomen. De zalf wordt aangebracht met een spateltje, vingercondoom of rubberen handschoen.
- Bij elk contact met bloed, wondvocht of lichaamsvochten worden wegwerphandschoenen gedragen.

Gemorst bloed wordt weggehaald, de plek wordt gereinigd en daarna gedesinfecteerd met alcohol. Met bloed vervuilde kleding of linnengoed wordt op 60 graden gewassen.

- Wondjes worden met een waterafstotende pleister afgedekt.
Als onverhoopt toch bloedcontact is geweest wordt de huisarts geraadpleegd, voor kinderen verloopt dit via de ouders.
- Bij bijtincidenten waarbij bloed vrijkomt wordt contact opgenomen met de ouder met het advies om contact op te nemen met de huisarts.
- De formulieren 'medicijn gebruik' en andere medische gegevens van een kind worden bij de kindgegevens gevoegd. Zo is dit tevens hun 'medisch dossier'.
- Bij bloed op bloed contact wordt er met de ouders van betreffende kinderen contact opgenomen met het advies om de huisarts te raadplegen.
- Als een kind niet goed reageert op een geneesmiddel of als er een fout is gemaakt bij de toediening van het geneesmiddel (bijvoorbeeld bij het toedienen van het verkeerde geneesmiddel of omdat een geneesmiddel verkeerd bewaard is) dient er direct contact opgenomen te worden met de huisarts of specialist in het ziekenhuis en daarna de ouders van het kind. Ouders zijn eindverantwoordelijk.

Indien er een zeer ernstige situatie zich voordoet, dient direct contact opgenomen te worden met het landelijk noodnummer 112.

Het is belangrijk om de onderstaande gegevens bij de hand te hebben, bij contact met arts of 112.

1. Naam van het kind
2. Geboortedatum
3. Adres
4. Huisarts en/ of specialist van het kind
5. Apotheek
6. Het geneesmiddel dat is toegediend
7. Hoe het kind reageert op het geneesmiddel
8. Wat is er mis gegaan

Bijlage 4: Protocol ‘veilig slapen’

De slaapplek van een jong kind moet een veilige en schone plek zijn in een prettige omgeving, waar hij uit kan rusten van alle indrukken om daarna met nieuwe energie weer op ontdekkingstocht te gaan. In dit protocol is verwerkt hoe er op de kinderopvang van Shezaf een dergelijke slaapplek geboden wordt aan alle kinderen die slapen. Hierbij zijn maatregelen genomen om de kans op ongevallen te verkleinen. Deze zijn gebaseerd op de richtlijnen van de GGD en het ‘protocol veilig slapen in de dagopvang’ (kinderen tot 2 jaar). Hoewel het risico op wiegendood klein is, zijn er maatregelen genomen om deze kans nog kleiner te maken. In dit protocol beschrijven wij de vier belangrijkste slaapadviezen¹; De 4 van veilig slapen in de kinderopvang.

1. Slapen in een slaapzak
2. Op de rug slapen
3. Slapen in een veilig bedje
4. Toezicht houden

Indien er op verzoek van ouders afgeweken wordt van de richtlijnen in dit protocol, dienen zij hier digitaal en schriftelijk toestemming voor te geven. Afwijkende slaapverzoeken worden omschreven in het formulier ‘afwijkende slaapverzoeken’ en voorzien van handtekening van ouder / verzorger. In het ouderportaal Konnect kan digitaal toestemming gegeven worden voor afwijkende slaapverzoeken. Voor jonge kinderen is regelmaat belangrijk. Daarom houden we zo veel mogelijk het slaapritme van thuis aan. Dit geldt zeker voor jonge baby’s. Een wat ouder kind kan er aan toe zijn in het ritme van de groep, met één of twee keer per dag slapen, mee te draaien. Hierbij wordt er gekeken naar de behoefte van het kind en de wensen van de ouder(s).

Slapen in een slaapzak

De kinderen jonger dan twee jaar slapen in een slaapzak en niet onder een lakentje. Bij het gebruiken van een slaapzak wordt op de volgende punten gelet;

- Niet te warm: de temperatuur in de slaapkamer is bepalend voor het type (met of zonder mouwen) en de dikte van de slaapzak. Met de bovenkant van de vingers, voelen we aan de achterzijde van het nekje. Zolang het nekje van een baby in bed prettig (= lauw) aanvoelt, heeft de baby het aangenaam.
- Niet te groot: de armsgaten en de halsopening moeten goed aansluiten, zodat een baby niet met het hoofdje of de armen in de slaapzak terecht kan komen.
- Sluit met een rits: niet met knopen of drukkers. De sluiting van de rits zit ter hoogte van de onderbeentjes. Dit voorkomt dat de grootte van de halsopening kan variëren of een kindje de sluiting kan openen.
- Armen kunnen vrij bewegen: de armen van de baby zitten niet opgesloten in de slaapzak of in een gedwongen stand omhoog.

Slaapzakken worden voorzien door Shezaf. Een door ouders zelf meegebrachte slaapzak wordt alleen gebruikt als deze voldoet aan deze 4 voorwaarden en ziet Shezaf als afwijkende slaapverzoek (schriftelijk toestemming voor geven door ouder).

Kinderen van twee jaar en ouder die kunnen lopen, slapen wel onder een lakentje zodat zij in geval van een noodsituatie sneller kunnen worden ontruimd. Of eventueel in een slaapzak (zonder lakentje) met beentjes. De slaapzak met beentjes is ideaal als overgang tussen een slaapzak en een lakentje.

¹ Protocol veilig slapen in de dagopvang februari 2026 veiligheid.nl.

Uitzondering:

In sommige situaties mag een baby in een slaapzak strak ingestopt worden met een laken. Belangrijk hierbij is dat het laken groot genoeg is om stevig ingestopt te worden en dat het bedje laag opgemaakt wordt, dus met de voetjes bijna bij het voeteneind. Deze uitzondering maken we voor:

- Baby's die aanstalten maken om te gaan omdraaien van rug naar buik, maar nog niet in staat zijn om zelf terug te draaien. Het strakke laken zorgt ervoor dat de baby langer veilig op de rug blijft liggen.
- Baby's die erg veel huilen en/of onrustig zijn en daardoor slecht slapen. Het strakke laken draagt eraan bij dat de baby rustig wordt.

Een baby die naast een slaapzak ook onder een lakentje wordt gelegd, ziet Shezaf als afwijkende slaapverzoek en dus moet ouder/verzorger hier voor tekenen.

Kritieke draaifase van een baby

De landelijke richtlijn beschrijft de fase waarin baby's voor het eerst proberen om te draaien van rug naar buik als een kritieke risicofase voor wiegendood. Deze fase vraagt om extra waakzaamheid, duidelijke communicatie en aanvullende maatregelen. Belangrijkste punten uit het landelijke protocol:

- Een baby die voor het eerst leert draaien kan wel naar de buik, maar nog niet terug → risico op verstikking door liggen met het gezicht in het matras.
- Ouders direct informeren wanneer de baby op de opvang pogingen doet tot draaien.
- Actief aan ouders vragen of de baby thuis al draait.
- Uitleggen waarom deze fase risicovol is, inclusief advies om thuis regelmatig buikligging/oefenen te stimuleren.
- Extra toezicht tijdens deze fase: vaker controleren (uitgangspunt: elke 10 minuten).
- Eventueel strak instoppen met een stevig laken in combinatie met slaapzak, zodat baby beter op de rug blijft liggen (let op; schriftelijk toestemming noodzakelijk).
- Als baby toch op de buik draait, terugleggen op de rug (totdat baby motorisch zo ver is dat baby zelfstandig beide kanten op kan rollen). Als baby op buik mag blijven liggen, dan is er alsnog schriftelijk toestemming nodig van ouder.

Inbakeren

Kinderen worden alleen ingebakerd op verzoek van ouders, indien zij daarvoor schriftelijk toestemming hebben gegeven. Daarbij moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan;

- Ouders hebben deskundig advies ingewonnen bij een kinder- of jeugdarts of verpleegkundige van het consultatiebureau
- Alleen inbakeren met kant en klare inbakerdoek waarbij de baby stevig ingepakt wordt met de armpjes langs het lichaam. Rondom de beentjes zit de doek losser waardoor de baby zijn beentjes kan optrekken en spreiden. Dit is belangrijk voor een gezonde ontwikkeling van de heupen (geen losse doeken en geen inbakerslaapzak) die is meegenomen door ouder en makkelijk te gebruiken is voor professional. Voorbeelden zijn;
 - Pacco Piccolo inbakerdoek
 - Pacco Primo inbakerdoek
 - Pacco Comodo inbakerdoek
 - Prenatal swaddle inbakerdoek
 - Meyco inbakerdoek
- Professionals voelen zich comfortabel en bekwaam om het inbakeren uit te voeren
- Vanaf de leeftijd van 4 maanden wordt het inbakeren langzaam afgebouwd
- Bij de eerste tekenen van draaien, wordt inbakeren direct gestopt
- Vanaf de leeftijd van 6 maanden helemaal niet meer inbakeren
- Niet inbakeren als een baby ziek is of 24 uur na vaccinatie

Inbakeren wordt als afwijkend slaapverzoek gezien. Om die reden zal ouder / verzorger schriftelijk toestemming moeten geven op het formulier 'afwijkend slaapverzoek' en daarbij vermelden welk inbakerdoek gebruikt wordt.

Op de rug slapen

De rugligging is de veiligste slaaphouding voor een baby. Zelfs een enkele keer een baby op de buik leggen (bijvoorbeeld omdat het dan rustig wordt) is risicovol. Ook als een baby net leert draaien, wordt de baby weer op de rug teruggelegd. Pas als het motorisch ontwikkeld is, is het niet langer nodig om de baby weer terug te draaien. Je ziet dat de baby motorisch goed ontwikkeld is als het zelf goed kan draaien van rug naar buik en weer terug. Op de opvang stimuleren wij deze ontwikkeling door een jonge baby op de groep dagelijks een moment onder toezicht op zijn buik te laten spelen. Zo kan hij zijn spieren oefenen wat de kans op wiegendood verkleint.

In onze slaapkamers zijn schuifjes gemonteerd aan de bedjes waarin staat aangegeven of een kindje op de rug slaapt of op de buik. Middels het woord 'rug' of 'buik' is het voor alle pedagogisch professionals die op de groep staan, helder of het kindje moet worden teruggedraaid naar de rug of op de buik mag slapen.

Veiligheidsmaatregelen rondom de slaaphouding van het kind zijn:

- Een baby wordt op de rug te slapen gelegd en in principe niet op de buik gelegd. Indien ouders willen dat hun kind op de buik of zij slaapt zal de mentor vooraf hierover met ouders in gesprek gaan (rondleiding en kennismakingsgesprek). Daarna kan, na beoordeling orthopedagoog en/of directeur en met schriftelijke toestemming van ouder, toestemming worden gegeven;
- Een oudere en gezonde baby die vlot kan draaien en er zelf voor kiest om op zijn buik te slapen wordt ondanks het advies wel teruggedraaid. Dit kan de slaap wellicht verstoren, maar de veiligheid hierin staat voorop. Zodra een baby motorisch zo ontwikkeld is, dat het zelf vlot om kan draaien van rug naar buik en ook weer terug, is het niet langer nodig om de baby terug te draaien naar de rug. Mits ouders schriftelijk toestemming geven, zal de professional de baby op de buik laten slapen.

Slapen in een veilig bedje

Een kind slaapt in principe in een bed in de slaapkamer. Om startende jonge baby's extra in de gaten te kunnen houden, kan een baby soms tijdelijk op de groep slapen in een veilig bedje of wiegje in een rustige hoek. Het wiegje voldoet aan de veiligheidsnorm EN 1130². De (hang)wieg die op sommige groepen hangt, mag worden gebruikt tot een gewicht van maximaal 9 kilo. Zodra een kind zichzelf gaat opdrukken of draaien mag het niet meer in de hangwieg slapen. Daarnaast is er altijd toezicht op de slapende baby in de hangwieg.

Een andere uitzondering is een kind dat in verband met (hoge) koorts op de groep te slapen wordt gelegd. Een kind met koorts wordt namelijk goed in de gaten gehouden en laten we alleen slapen onder direct toezicht, bijvoorbeeld in verband met het risico van een koortsstuip.

De ruimte waar kinderen slapen mag niet te warm te zijn en moet voldoende frisse lucht hebben:

- In de slaapkamer staat de thermostaat van de verwarming niet hoger dan stand 2. De professional houdt, als hij een kind op bed legt, in de gaten of de slaapkamer niet te warm aanvoelt.
- De temperatuur is bij voorkeur 15-20 graden waarbij Shezaf een minimale temperatuur aanhoudt van 17 graden als organisatiekeuze voor optimaal comfort en slaapkwaliteit. Dit wordt gemeten middels een kamerthermometer wat op elke slaapkamer hangt.

² <https://nl.hussh-cradles.com/pages/daycare-centers-and-hussh>

Note website: Hierbij zijn de wiegen op de relevante normeringen getoetst, waaronder de Europese hoofdnorm voor wiegen NEN-EN 1130. N.a.v. het testrapport en aanbevelingen heeft Hussh-Cradles een risico-analyse uitgevoerd met de conclusie dat haar wiegen veilig zijn)

- De ventilatieroosters van de slaapkamer dienen altijd open te staan.
- De slaapruiimte dient dagelijks gelucht te worden door het raam open te zetten in kierstand. Indien er geen raam is, is de ruimte voorzien van een automatisch ventilatiesysteem.

Alle slaapkamers met een raam waardoor zonlicht naar binnen komt hebben een rolgordijn om de slaapkamer te verduisteren. Met de bediening van het rolgordijn wordt er echter rekening mee gehouden dat er altijd een mate van licht nodig is in de slaapkamer. Dit licht is nodig om de kinderen goed in de gaten te kunnen houden en te voorkomen dat een professional of kind zich bezeert omdat hij niet goed kan zien waar hij loopt.

Daarnaast is er altijd toezicht op de slaapkamer doordat de deur tussen de groepsruimte en slaapkamer een klein raam heeft op ooghoogte van de professionals.

Alle bedjes zijn voorzien van goede sluitingen. Een kind kan in principe niet zelf uit bed klimmen. De slaapplekken voldoen aan de volgende punten:

- Er worden geen hydrofiel luiers gebruikt als hoofdlegger.
- Het matras kan ventileren, is passend, stevig en vlak.
- Hoeslaken wordt onder het matras ingestopt zodat aan de bovenkant geen zichtbare elastieken zijn
- De afstand tussen de spijlen van het bed is volgens de richtlijnen van de GGD.
- Er gaan geen kussens, speelgoed, hoofd-beschermers of andere (zachte) voorwerpen mee naar bed. De vertrouwde knuffel gaat natuurlijk wel mee. Waarbij voor kinderen vanaf 1 jaar geldt dat de knuffel (het gevulde gedeelte) niet groter is dan het hoofdje van het kind.
- Als een kind met een speen slaapt, dient dit een speen zonder spenenkoord te zijn. Het is mogelijk om de speen van het kind, voorzien van naam, op de groep van het kind in zijn lade te laten liggen. Zo hoeft dit niet steeds meegenomen te worden door de ouders. De ouder is er echter wel voor verantwoordelijk dat de speen regelmatig wordt uitgekookt en vervangen.
- De kinderen worden op schoon beddengoed te slapen gelegd.
- De slaapzakken worden in de lade van het kind bewaard en wekelijks gewassen. Zo slaapt een kind niet in een slaapzak dat door een ander kind is gebruikt. Bij zichtbare vervuiling wordt de slaapzak of het beddengoed sowieso gewassen. Het reinigen van de slaapruiimte wordt meegenomen in het schoonmaakschema.

Shezaf beschikt niet over buitenslaapplaatsen. Wanneer kinderen tijdens een uitstapje in slaapvallen in de kinderwagen, worden zij bij terugkomst overgelegd in een bedje.

Toezicht houden

Wij houden graag zicht op de kinderen, ook als ze slapen. Echter is het soms belangrijk om niet onnodig de kinderen te storen als ze aan het (proberen te) slapen zijn. Wat betreft het zicht houden op de slapende kinderen zijn de volgende maatregelen gesteld:

- Alle slapende kinderen worden gecontroleerd als er een kind naar bed wordt gebracht. Daarbij houden we als uitgangspunt om **elk kwartier** te kijken bij de slapende kinderen.
- Jonge baby's of kindjes die net starten op de opvang worden tijdens het slapen extra goed in de gaten gehouden waarbij we als uitgangspunt **minimaal eens per 10 minuten** aanhouden. Dit geldt ook voor baby's in kritieke draaifase.
- Alle groepen beschikken over een digitale timer om toezicht tijdig uit te voeren
- Er is altijd een pedagogisch professional in de buurt van de slaapkamer om toezicht te houden. Het kan voorkomen dat een slapend kind via een babyfoon in de gaten wordt gehouden.
- We laten kinderen voorafgaand aan de plaatsing wennen op de groep, zodat zij de nieuwe omgeving en het nieuwe dagritme alvast kunnen ervaren.
- Als kinderen in de box in slaap vallen worden ze overgelegd in bed, dit omdat de slaaphouding in de box niet juist is.

- Op sommige groepen is er een (hang)wieg aanwezig, deze kan worden gebruikt voor baby's die nog niet draaien en tot een gewicht van maximaal 9 kilo. Omdat deze (hang)wieg op de groep zelf hangt is er ook voldoende toezicht.

Communicatie met ouders

Alleen samen met ouders kunnen de professionals succesvol het veilig slapen beleid uitvoeren. Om die reden zijn de volgende aandachtspunten opgesteld;

- Bij kennismakingsgesprek van de baby ontvangen zij naast informatie over Shezaf, ook informatie over veilig slapen wat bestaat uit
 - Gewenning op rug slapen is wenselijk
 - Slaapt in een slaapzak
 - Slaapt in een bedje
- Als ouders willen afwijken van het beleid, worden ze verwezen naar het beleid en uitleg gegeven door de professionals over de risico's. Ook wordt gevraagd naar de achterliggende reden om op die manier samen naar een eventueel andere maar passende oplossing te kijken.
- Als een kindje gaat starten op de opvang, zal het eerst een aantal wenmomenten hebben. Vaak is zo'n moment ook een moment waarop het kindje zal moeten slapen.
- Er wordt met ouders afgesproken om bijzonderheden altijd te bespreken. Denk aan draaien, verandering in aantal slaapjes of bijvoorbeeld ziekte. Zowel als hier thuis sprake van is als op de opvang.

Afwijkende slaapverzoeken

Binnen de opvang streven we ernaar om voor ieder kind een veilige en vertrouwde slaapomgeving te creëren. Soms doen ouders een verzoek dat afwijkt van de standaard slaaprichtlijnen. Deze afwijkende slaapverzoeken worden zorgvuldig beoordeeld voordat ze kunnen worden toegestaan. Hieronder wordt beschreven hoe wij omgaan met verschillende afwijkende slaapgewoontes en welke stappen noodzakelijk zijn voordat een verzoek kan worden goedgekeurd.

- **Buikligging**
Een verzoek tot buikslapen wordt alleen overwogen wanneer het kind dit vanuit thuis gewend is. Ouders moeten dit duidelijk aangeven en hiervoor toestemming geven. Daarnaast geldt dat er altijd een professionele veiligheidsafweging plaatsvindt door Shezaf.
- **Inbakeren**
Inbakeren is uitsluitend toegestaan wanneer:
 - ouders hiervoor expliciete schriftelijk toestemming geven
 - het kind thuis al ingebakerd wordt volgens vaste richtlijnen en dit dus gewend is
 - pedagogisch professional zich bekwaam voelt tot inbakeren
 - er een risico-afweging is uitgevoerd door Shezaf
 Zonder professionele beoordeling en akkoord mag er niet worden ingebakerd.
- **Eigen slaapzak**
Het gebruik van een eigen slaapzak wordt gezien als een afwijkende slaapverzoek. Ouders kunnen dit aanvragen, maar de slaapzak moet voldoen aan de veiligheidseisen:
 - juiste maat
 - goed sluitende hals- en armsgaten
 - geen losse koorden of versieringen
 - geschikte TOG-waarde passend bij de omgevingstemperatuur
 Deze voorwaarden worden opgenomen in het toestemmingsformulier. Pas na goedkeuring kan de slaapzak worden gebruikt.

- Slapen onder lakentje

Een baby kan onder een strookje laken worden gelegd in de volgende situaties:

- wanneer het kind onrustig is of veel huilt,
- of wanneer de baby aanstalten maakt om te draaien naar de rug.

Ook dit wordt gezien als een afwijkende slaapverzoek en wordt alleen toegepast wanneer een pedagogisch professional dit passend en veilig acht.

Professionele risico-afweging

Voor ieder afwijkend slaapverzoek geldt:

- Er moet altijd een professionele risico-inschatting worden uitgevoerd. Deze afweging wordt uitsluitend gedaan door de directeur of orthopedagoog van Shezaf. Pas na hun schriftelijke akkoord mag het verzoek worden uitgevoerd.
- Pedagogisch professionals hoeven geen afwijkend slaapverzoek uit te voeren wanneer zij zich er niet bekwaam bij voelen
- Zonder hun toestemming wordt er altijd volgens de standaard slaaprichtlijnen gewerkt.

Toestemming en documentatie

Voor alle afwijkende slaapverzoeken geldt:

- Ouders geven dit aan in het ouderportaal onder toestemmingen en tekenen een schriftelijk toestemmingsformulier.
- De voorwaarden, veiligheidsafspraken en duur van de toestemming worden hierin vastgelegd.

Verantwoordelijkheid

De kinderopvangorganisatie is verantwoordelijk voor het waarborgen van de veiligheid en gezondheid van het kind. Ook als er met toestemming van ouders afgeweken wordt van het reguliere beleid. In geval van een afwijkende afspraak, zal de professional altijd een afweging maken of het tegemoetkomen van het afwijkende verzoek veilig kan worden uitgevoerd op de opvang. Daarnaast moeten ouders toestemming geven in het ouderportaal en tevens schriftelijk toestemming hebben gegeven op de afwijkende afspraak. Hierin waarborgt Shezaf dat de situatie zorgvuldig is bekeken en gedocumenteerd.

Calamiteiten

Wanneer er ondanks alle voorzorgsmaatregelen toch een baby in een slechte conditie wordt aangetroffen, volgt Shezaf de stappen zoals beschreven in het protocol Veilig Slapen in de Dagopvang:

1. Blijf kalm.
2. Prikkel de baby voorzichtig, zonder krachtig te schudden en met ondersteuning van het hoofdje
3. Roep direct hulp in van collega's
4. Bel onmiddellijk 112
5. Leg de baby op de rug op een harde ondergrond.
 - Reageert de baby niet: geef vijf mond-op-mondbeademingen.
 - Reageert de baby daarna nog steeds niet: start hartmassage en mond-op-mondbeademing in de verhouding 15:2.
(In het protocol wordt verwezen naar de Nederlandse reanimatierichtlijn voor kinderen voor nadere details.)
6. Informeer de ouders zo snel mogelijk
7. Informeer leidinggevende en directie
8. Maak directe en gedetailleerde notities, inclusief alle tijdstippen vanaf het moment dat de baby werd gevonden.

Alle pedagogisch professionals (pp'ers) binnen onze organisatie beschikken over een geldig kinder-EHBO-certificaat. Dit betekent dat:

- Alle medewerkers getraind zijn in het herkennen van noodsituaties, waaronder ademhalingsproblemen en bewustzijnsverlies.
- Alle medewerkers bekwaam zijn in het brengen van eerste hulp, zoals beademing en reanimatie volgens de kinderrichtlijnen.
- De handelingen die in het protocol genoemd worden, zoals vijf beademingen en reanimatie 15:2, altijd kunnen worden uitgevoerd door een geschoold persoon.
- Er structureel aandacht is voor herhalingstrainingen zodat vaardigheden actueel blijven.

Bijlage 5: Richtlijnen veiligheid & gezondheid voor de ouders van de dagopvang

Naast pedagogisch handelen en de gezondheid van de kinderen heeft de veiligheid van de kinderen ook continue onze aandacht. Voor het controleren en beheersen van de veiligheid gebruiken we de methode 'Veiligheidsmanagement' van Stichting Consument en Veiligheid.

Jaarlijks wordt er een uitgebreide risico-inventarisatie gedaan. Daarna wordt er een plan van aanpak geschreven. In het plan van aanpak worden afspraken gemaakt over onze werkwijze. Deze afspraken zijn vertaald in diverse protocollen voor de professionals. Daarnaast vragen wij ook aan ouders om zich aan een aantal richtlijnen te houden. Deze vindt u terug in dit document.

In het belang van de veiligheid van de kinderen, willen wij u vragen zich aan deze richtlijnen te houden. Wij willen u daarvoor hartelijk bedanken.

Wij gaan er met het oog op de hygiëne en gezondheid van uw kind van uit dat:

1. Gekoelde producten die u meegeeft niet langer dan 30 min buiten de koelkast zijn geweest.
2. Flesjes en spenen van een kind jonger dan 7 maanden dagelijks worden uitgekookt.
3. De fopspeen van uw kind regelmatig vervangen worden. Wanneer een professional signaleert dat een fopspeen niet meer heel is, zal ze deze meegeven naar huis.
4. Wanneer u wilt dat de professionals medicijnen toedienen aan uw kind, u een medicijnformulier invult en het medicijn meeneemt in originele verpakking met bijsluiter.

Wij willen u vragen om i.v.m. de veiligheid:

5. Geen kleding met koortjes bij uw kind aan te doen.
6. Wanneer u een kinderwagen of autostoeltje achterlaat op de locatie, deze uit de looproute te zetten.
 - Op de Prinsenark is er beperkte ruimte voor autostoeltjes in de uitsparing in de gang.
 - Op de Regenboog mogen de autostoeltjes en kinderwagens onder de trap worden gezet. Let er wel op dat de route naar de meterkast vrij blijft.
7. De kinderen de deur naar buiten niet zelf open te laten doen. Dit wordt door een leidster of de ouder gedaan. De deur dient altijd weer gesloten te worden.
8. Uw tas niet onbeheerd te laten in het pand, dit in verband met schadelijke spullen (b.v. medicijnen, lucifers) die er in kunnen zitten.
9. De kinderen niet te laten rennen in de ruimtes binnen.
10. Wanneer u een groep betreedt er op te letten of er geen kind achter de deur zit.
11. Indien u zelf uw kind in de box of bedje legt er op te letten dat deze goed afgesloten wordt.
12. Uw kinderen geen sieraden als armbanden, oorbellen, ringen en/of kettingen om te doen. Bij het spelen kan het kind zichzelf of anderen door het dragen van sieraden bezeren. Tevens kunnen kleine onderdelen verstikkingsgevaar opleveren. Shezaf heeft het recht om, indien er gevaar is, een sieraad af te doen bij de kinderen. Shezaf is niet verantwoordelijk voor het kwijtraken van sieraden.
13. De voordeur niet te openen voor andere mensen. Onze professionals bedienen de deur vanaf de groep nadat zij hebben gecontroleerd wie er voor de deur staat.